

Posudek oponenta na diplomovou práci Lucie Petránkové, „Politické procesy v ČSSR v normalizačním období 1969 – 1989“, 84 s., Přílohy 10 s., Seznam zdrojů 6 s.

Skutečný obsah posuzované diplomové práce je tématicky širší, než jej vymezuje použitý název. Po objasnění typologie politicky motivované perzekuce v daném časovém rozmezí a jejím stručném zasazení do celkového rámce postihu politické opozice v ČSR, resp. ČSSR od února 1948 se vlastnímu soudním formám represe začíná autorka věnovat částečně od str. 15, úplně od str. 18. Hledá jejich obecnou politickou podmíněnost, pokouší se formulovat hlavní rozdíly od srovnatelných postupů v konci čtyřicátých a na počátku padesátých let a časově je periodizuje do dvou etap (1969 – 1975 a 1975 – 1989).

Její další postup je celkem osobitý. Nejdříve se věnuje funkci a postavení obhajoby a pak prokurátora v trestním řízení, přičemž tento pohled je (opět) několikrát širší než vlastní normalizační úsek a vrací se (u prokuratury výrazněji) i před časovou hranici r. 1969. Práci a funkci soudu a soudců se v této souvislosti nijak neanalyzuje. Upozorňuji, že o činnosti obhajoby a žaloby jsou k dispozici dnes tištěná hodnocení tohoto období, resp. období předcházejícího. Pocházejí od autorů stojících uvnitř těchto struktur. O advokacii např. St. Balík a kol., *Dějiny advokacie...*, Praha 2009, str. 213 – 222, o prokuratuře např. zpráva tzv. Bayerovy komise (*Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech I*, Praha: UDVZK 2003). Závěr první části práce je věnován výběru příkladů soudních kauz projednávajících údajnou trestnou činnost jednotlivců nebo jednotlivců spjatých kooperačními vazbami na organizační bázi různých tehdejších iniciativních struktur.

Druhá část práce (od str. 38) je věnována celkem podrobnému rozboru trestněprávních norem tehdy platných. Začíná zák. opatřením předsednictva FS č. 99/1969 Sb. a pak přechází k trestnímu zákonu č. 140/1961 Sb. a jeho novelizacím provedeným do listopadových událostí r. 1989. Autorka postupovala od obecné části k části zvláštní tr. zákona, analyzovala především hlavu první, kde některé skupinové podstaty ilustruje konkrétními příklady aplikace tak, že cituje z rozsudků vynesenech v zkoumaném období, ale i z hlavy druhé, třetí a páté. Pokračuje stručnějším rozbohem trestního řádu (č. 141/1961 Sb.) a jeho novel. Soustředila se na institut vazby a domovní prohlídky, které opět ilustrovala citacemi z protokolů nebo rozsudků dokládajících nedodržování příslušných ustanovení orgány bezpečnosti a přehlížením těchto jednání ze strany soudů. Rovněž trestní proces v normalizačním období byl již podroben zkoumání prof. Šámalem (*K úpravě trestního procesu v letech normalizace*, in: *Vývoj práva v Československu v letech 1945 – 1989*, str.

307 a n.). Tuto část uzavírá popis a hodnocení zákona o přečinech (č. 150/1969 Sb.). Shrnutí zjištěných poznatků je provedeno ve třetí části práce (od str. 72), do níž je zapracováno i obecné hodnocení činnosti soudů a soudců.

Závěrečná autorčina reflexe vyjadřuje skepsi nad možnostmi účinků a důsledků zákona o soudních rehabilitacích ve vztahu ke křivdám způsobeným trestněprávní soudní cestou.

Autorčina práce prokazuje osobní zaujetí tématem, vlastní invenci ve zpracování využívaných zdrojů, kombinuje prostředky právněhistorické i právněsociologické. V hodnotové hierarchii pramenů poznání zdůrazňuje význam osobních vzpomínek. Text ovšem vykazuje řadu neopravených překlepů a vyžadoval by důslednou jazykovou korekturu. Práci k obhajobě doporučuji.

V Praze dne 24.5.2010

Doc. JUDr. Vladimír Kindl